RUSKI INWALID

N°. 21.

PIĄTEK 26. *Stycznia* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomośći krajowe: Nota Ministra Finansów, Dokończenie. — Wiadomośći zagraniczne: Niemcy. Szwaycaryia. Niderlandy. Włochy. Anglia. Szwecya. Danija. — Rozmaite wiadomośći.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Nota podana do Komitetu Ministrów 25. września 1816 roku przez Ministra Finansów.

(Dokończenie.)

2. Jeżeli po upłynieniu czasu dziesięciu Miesięcy, Osoby Dyplomatyczne będą chciały wprowadzić zakazane taryfą artykuły, obowiązane są w takim razie prosić pozwolenia od Rządu; z artykułow zaś pozwolonych, iakiekolwiek wprowadzaiąc, przez 10. Miesięcy od dnia ich przybycia następuiące dla nich czyni się ustąpienie podatkow celnych.

1°. Posłowi, Legatowi albo Nuncyuszowi, pozwala się na 3000 R. śrebrnych.

2°. Posłom, Ministrom i innym Osobom przeznaczonym do Dworu J. C. M. na 2000 R. śrebrnych.

3°. Przysyłaiącym się dla Interessow, czyli Rezydentom maiącym bydź przy Ministrze dzieł zagranicznych na 1000 R. śrebrnych.

Takowe Postanowienie nie ściąga się bynaymniey do Osob upełnomocnionych przybywaiących do Rossyi s Państw zagranicznych, iako to: Konsulow ienera nych, Konsulow, Vice-Konsulow i Aientow handlu. Takowe Osoby maią podlegać, wszystkim celnym i taryfowym przepisom.

Co się tycze znayduiących się iuż tu z rozmaitych Europeyskich Dworow Osob Dyplomatycznych, dla których odtrącenie pomienionego celnego podatku według dawniey istnieiących prawideł iuż było uczynione, dla zrobienia równowagi z maiącemi iescze przybyć takowemiż Osobami, pozwolić Im korzystać z ustanawiaiących sie dopióro prawideł, mieszcząc w to iednakże tę ilość opłat, która iuż dla Nich iest zaliczona.

Takową Opiniią Minister finansow, stosownie do prawideł 7. §. Ustaw Komitetu Ministrow dnia 20. Marca 1812 Roku *Naywyżey* utwierdzonego, temuż Komitetowi pod Wyrokowanie oddał.

Wyciąg z Zurnału Komitetu Ministrow, Września 18. dnia 1816 Roku.

Komitet wysłuchawszy noty Ministra finansow, o prawidłach które maią się zachować, przy wprowadzeniu różnych rzeczy i prowizyi, dla Osob Dyplomatycznych z Zagranicy, utwierdziwszy przełożenie takowe Ministra, determinował czekać na to woli *Naywyższey*.

Przy podpisaniu takowego Zurnału, Jenerał-Artyleryi Hrabia *Arakczeiew*, obiawił Komitetowi, że *Cesarz Jegomość* przeyrzawszy memoryał, Postanowienie takowe Ministrow Naywyżey potwierdził.

Komitet postanowił donieść o tym Ministrowi finansow, przesyłaiąc mu osobny wyciąg z tego Zurnału, w celu aby to postąpiło do należytego wykonania.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Z Berlina 14. stycznia.

Hrabia *Edling* Minister Stanu i Pełnomocnik J. K. M. Wielkiego Xięcia Weymarskiego dnia 1. b. m. miał honor na danym sobie posłuchaniu prezentowania listów akredytuiących iego.

J. K. M. 6. b. m. dawał pierwsze posłuchanie Jenerałowi Piechoty Baronowi *Phull* pełnomocnemu Ministrowi Krola Jegomości Wirtembergskiego.

Radca tayny *de Lorenz*, Minister pełnomocnik J. K. M. Elektora Heskiego przybył tu s Kassel.

Krol Jegomość Ozdobił orderem Orła Czerwonego trzeciey klassy P. *Handel* rzeczywistego Radcę Austryiackiego, oraz P. *de Winckler* Delegata koła Austryiackiego.

Szwaycaryia.

11. stycznia.

Ostatnie listy s Paryżu zdaią się odbierać wszelkie nadzieje iakieśmy mieli o poprawie naszego handlu. Ta negociacia doswiadcza naywiększych przeszkod, a to nie w zasadach rządu lecz w mniemaniu miast rękodzielniczych. Prawie wszyscy oficialiści państwa, których mieysca należą do tego wielkiego dzieła, zdają się wierzyć, iż lepiey iest pozwolić na wprowadzanie zakazanych towarów, anizeli dadz powod Szwaycarom otwarcia stosunków z nadmorskiemi handlownemi miastami, przez coby porty Francuskie tracić mogły. Nie przestaią wprawdzie upewniać, że wprowadzenie serów, słomy plecioney, a nawet i płótna, może bydz pozwolone, ale wszystkie znikły nadzieie co do bawełnicznych towarów naszych.

Niderlandy.

Z Bruxel, 14. stycznia.

Dnia 11. b. m. *Towarzystwo Sprawiedliwości* dawało obiad wszystkim obciążonym Wiekiem. J. K. M. Xiąże d'Orange, i Xiąże Fryderyk udali się tam o południu; obeyrzeli kuchnie, łazaret, i. t. d. wszędzie doskonały porządek i ochędóstwo znalezli, udali się pózniey do refektarza, i rozmawiali poufale z wielu starcami. Jego Królewiczowska Mość długo rozmawiał z iedną starą kobietą dokonywaiącą setnego roku, rosstając się z nią powiedział: «Kiedy skończysz lat sto oznaym mnie, abym mógł cię odwiedzić.» Starzec ieden spełnił toast zdrowia Xiążąt i Xiężney, którzy natychmiast kazali sobie podać poszklance piwa i wypłacili się zdługu tym dobrym ludziom.

Podobało się *wolno myslącemu* (Je Libéral) ze sto przynaymniey razy powtórzyć, o zerwaniu zwiąsków iedności iaka do tąd panuie między Angliią i Rossyią; według iego to koniecznie musi nastąpić, lecz s kąd on uformował sobie taki wniosek trudno dociec, zwłasczu widząc iak Brat Rossyiskiego Cesarza przyimowany iest w Anglii odwiedził Albowiem znacznieysze prowincyie, i miasta całey Brytanii Wielkiey, i w Każdym z nich na wyścigi biegli obywatele uprzyiemniając pobyt tak drogiego dla nich gościa, ale to zwyczaynie kto czego życzy rad i drugim to wmawia.

Włochy.

S Parmy, 30 grudnia.

Ogłoszono tutay następujący okolnik.

My Maryia Ludwika Xiężna Cesarsko Królewska, Arcy-Xiężna Austryiacka, z Bożey łaski Xiężna Panująca Parmy, Placencyi, i Gualli i. t. d.

Zważywszy potrzebę wprowadzenia niektórych odmian w administracyi Xięstw naszych, postanowiliśmy co następuie:

Artykuł 1. Od pierwszego stycznia 1817 roku urząd Ministra stanu Xięstw naszych, i administracyia onego ustaią.

Artykuł 2. Chcąc dadz dowod wdzięczności mojey za usługi czynione w pomienionym stopniu przez Hrabiego Magawly-Cerati de Clary, mianuję Go Prezydentem mojey nadzwyczayney Rady Stanu, w którey będzie zastępował mieysce moje, w czasie, gdy sama niebędę mogła prezydować w oney. Tytuł Ministra Stanu zostanie przy Nim i używać onego będzie w podpisywaniu Wyrokow i Przywilejow utwierdzonych przezemnie, gdzie za Jego rozkazem przyłożona będzie pieczęć Państwa.

Artykuł 3. Wszystkie Interessa które do tąd sprawowane były przez Ministra Stanu, będą od tąd podzielone na dwa Departamenta niezawisłe, mianuiące się Prezydencyą wewnętrzną i Prezydencyą finansow.

Artykuł 4. Prezydent wewnętrzny będzie miał

w swoim Departamencie wszystkie Interessa wewnętrzne, włączając w to i policyją.

Artykuł 5. Wszystkie Interessa finansow w ich rozmaitych gałęziach, jako to podatki pośrednie i bezpośrednie, dziedzictwa Państwa, opłata pensyi, kassa jeneralna, likwidacyje i rachunki, wszystko to należeć będzie do oddziału finansow.

Artykuł 6. Będzie izba rachunkow, która zbierze w iedno wszystkie Interessa traktowane do tąd w Biórach: likwidacyinym, rachunkow, i Dozorcy Skarbu. Naczelnik tey Izby przyimie tytuł Dyrektora Izby rachunkow, i będzie dawał doniesienia Prezydentowi finansow.

Artykuł 7. Sekretoryat Państwa, Bióro expedycyi i Protokół, podobnież będą podzielone na dwie części, i Officyaliści będą dołączeni do Prezydencyi wewnętrzney albo finansow, uważając na rodzay Interessu i na rozkład umieszczony w 4 i 5 artykułach.

Artykuł 8. Każda Prezydencya będzie miała Sekretarza głównego, oraz dostateczną liczbę Officyalistow pod Jego roskazami; każda będzie odbywać swoje czynnośćie i utrzymywać Protokół oddzielnie jedna od drugiey.

Artykuł 9. Urzędy Sekretarza jeneralnego i Sekretarza Stanu, wyłączywszy dwóch Sekretarzy głównych w obydwóch Prezydencyach, których mamy iescze mianować, niebędą miały mieysca; a tytuły aktualne będą używane w takim sposobie jak jest powiedziano w art. 7.

Artykuł 10. Dway Prezydenci wewnetrzny i finansow, w szeregu stopni idą zaraz po moim Ministrze Państwa, Vice-Prezydencie Rady nadzwyczayney Stanu. Prezydent jednak wewnętrzny jest pierwszym a finansow drugim.

Artykuł 11. Rada nazywana do tąd Radą zwyczayną Stanu, będzie się na przyszłość nazywać Radą Rządu; będzie się zbierać jak i przed tym, jeżeli nienastąpi względem Jey przemienne urządzenie, prezydować w Niey będzie Prezydent wewnetrzny, pod niebytność zaś Jego Prezydent finansow, a w przypadku nieprzytomności obydwóch, naystarszy Radca; wchodzić tam będą dla roztrząsania, ważne Interessa obydwóch Prezydencyi, szczególnie Interessa tyczące się onych wspólnie. Zdanie Rady, razem z aktami; będzie oddane Prezydentowi do którego to należy, a który, jeżeli tego potrzeba wymagać będzie, odda one pod moją decyzyją.

Artykuł 12. Urzędy Opłatnika jeneralnego i odbieracza prywatnego Parmy niebedą istnieć od 1. stycznia 1817 roku; officialiści będą umiesczeni gdzie indziey albo będą pensyonowani, zdadzą w naykrótszym czasie sprawę z swych czynnośći, a fundusze zleią do Skarbu jeneralnego, a to sposobem przepisanym przez Prezydenta finansow.

Artykuł 13. Podskarbi jeneralny z dwóma mającemi się mianować Adjunktami, zaymie się opłatą i odbieraniem wszystkich długow Państwa. We wszystkim zaś co się ściąga do Jego czynności, ma przesyłać doniesienia Prezydentowi finansow.

Artykuł 14. Wszystkie urzędy, Dyrekcyie i Departamenta tak cywilne jak wojenne, w których żadnych niezrobiliśmy odmian tym Naszym Naywyższym Wyrokiem, albo o którycheśmy niewspomnieli, i nadal będą odbywać czynnośćie swoje jak przed tym, mają przesyłać oraz doniesienia swoje Prezydencyjom do ktorych należą według 4 i 5 art.

Artykuł 15. Radca Stanu Kawaler Cornachia, mianowany jest Prezydentem wewnetrznym. — Radca Stanu Hrabia Toccoli, Prezydentem finansow. — P. Antonio Soldati mianowany jest Radzcą Stanu Dyrektorem Izby rachunkow.

Artykuł 16. Prezydenci wewnętrzny i finansow, mają osobne poruczenie aby takowe Urządzenie poczęło bydz czynném od 1. stycznia 1817 roku.

Dan w Pałacu Naszym Xiążęcym Parmy, dnia 25. grudnia 1816 roku.

Maryia Ludwika.

Anglia.

Z Londynu, 9. stycznia.

Kuryier przedkilku dniami umieścil następuiący artykuł: Raczył *Morning Cronicle* zrobić wniosek z uwag któreśmy mu dali, co do uroionego proiektu pożyczek, w którym jakoby zamiarem było rządu uzyć funduszów umorzenia długów na potrzeby roczne. Nie mamy ochoty rozwlekle się tłomaczyć w tey mierze; powiemy tylko, iż można z zupełną spokoynośćią zostawić rzeczone fundusze osobom, trzymaiącym się prawideł P. Pitt, i którzy będąc wychowani w jego szkole finansow, sprawiedliwie uważaią rzeczone fundusze za naypięknieyszy pomnik chwały jego. Jest to pospolity sposob chcąc się wybadać o sekrecie od gogoś zadawać mu tysiąc pytań w przedmiotach ważnieyszych, aby z odpowiedzi iego czy przeczących czy potwierdzaiących, robić ządane wnioski.

Układy finansów tego roku są tak jak bydz powinne sekretem, mającym się obiawić przez Mi-

nistrów w tenczas, i takim sposobem jaki się będzie im zdawał naypożyteczniejszym dla publiczney usługi. Tym czasem dopełniliśmy powinności naszey, ostrzegając publiczność, aby niechciała przykładać wiary, do tych odgłosów bez naymnieyszych zasad, a mogących w błąd straszny wprowadzić.

SZWECYA.

S Sztokolma 31. grudnia.

Rada woienna, która się składa z iednego Pułkownika i Kapitana wybranych s każdego pułku, była tu zwołana na 24. b. m. Rozumieią iż rozmaite przedmioty ekonomii woyskowey maią bydz celem oney. Od roku 1793 rada woienna niebyła zwoływana.

DANIJA.

S Kopenhagi 9. stycznia.

Pakebot płynący s tąd do *Kiel* zginął 26. grudnia, podobnież i inne trzy okręta. 7 przeieżdzających na nim dostali się przyżyciu na jedną wyspę brzegów Pomeranii.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

W Ipswich (w Anglii) umarła niezamężna kobieta maiąc sto i dwa lat. Nigdy dwóch dni, jeden po dzugim, nie chorowała; spadnięcie ze wschodów było przyczyną śmierci.

P. Waithmann członek Rady gminney w Londynie (stronnik oppozycyi) jest płóciennikiem. Niedawno celnicy znaleźli w jego sklepie, za 2,000 f szt. zagranicznych koronek, nieopatrzonych stęplem krajowym. Kara, którą ma za to zapłacić, wynosi 6,000 f. szt.

Jedna z gazet Angielskich umieściła: «Kobieta, którey mąż należy do tych, co przemysł w polcach maią, wyłajana od niego, że z jarmarku bez zdobyczy powraca, odpowiedzieła: *Cóż chcesz móy mężu, polowałam ja pracowicie po kieszcniach, ale wszędzie pustki; uczciwi ludzie nie maią teraz pieniędzy.*

Poeta Włoski, nazwiskiem Lantazi, napisał Odę do Pani Catalani, w którey przesadą wszystkich swych ziomków przesadził. Poczyna się ona: *W szczęśliwey chwili, w którey Monarchini pienia, opuściła mieszkanie nieśmiertelnych, aby zstąpić na ziemię, Sława, rozwinąwszy swoje złotem i lazurem połyskujące skrzydła, uleciała do uśmiechających się brzegów* Sekwany, *a spuściwszy się w cienie laurowego drzewa, wyryła na jego korze:* Padaycie na twarze śmiertelni! i. t. d.

Król Hayti, Christoph, każe budować teatr. Aktor z Brest uczy sztuki dramatyczney Murzynów.

Koniuszy Xięcia Sondershausen, powracając z Anglii z zakupionemi dla Pana swego końmi, stanął na noc dnia 15. listopada w Lichtenau pod Paderborn. Nazsjutrz przyszedłszy do stayni zastał cztery konie nieżywe, a inne dogorywające; wszystkim powypuszczano w nocy z brzuchów wnętrzności; jeden tylko koń, mnieyszey wartości ocalał. Wyśledził on sprawcę: jest to żyd bogaty, który zwykle dostarczał Xiążęciu koni, a znaczną summą przekupił posługacza kata do popełnienia tak szczególnego morderstwa. Zyd siedzi już w więzieniu w Sonderchausen.

Podług doniesień z wyspy S. Heleny odebranych w Londynie, Bonaparte okazywał ciągle nieukontentowanie. Nienawidzi on osobiście Pana Lowe, i sprzeciwia mu się w tém wszystkiem, o co pierwszy, podług instrukcyi, dla zabezpieczenia się o osobie, jego nalega.

Vice-Król Peru w zdaniu sprawy Dworowi Madryckiemu wspomina także: iż surowe ukaranie schwytanych buntowników, przyłożyło się znacznie do ich uspokoienia. Oprócz Xiędza Mugnecas, który nosił tytuł Jenerała, rozstrzelano trzydziestu naczelników; dwoch tylko okrytych ranami uszło.

Krzyż wystawiony na pamiątkę Lipskiey bitwy przy Probstheyde pod Lipskiem, spiłowała bezbożna ręka i obaliła. Sprawca włożył nadto w znaydującą się tamże puszkę 2 Luisdory z karteczką, i napisem na niey, ażeby to przez gazety Lipskie obwieszczono. Słowa te złożone były z głosek, które złoczyńca z drukowanego arkusza powycinał. Staraią się go wyśledzić.

Xiążę Sudermanii Oskar, syn Królewica Następcy tronu Szwedzkiego, otrzymał naywyższy stopień w wolno-mularskim zakonie, a znim przywiązany do niego order Karola XIII.

Dwóch Dentystów Paryzkich wiodą teraz z sobą woynę: kto z nich pierwszy wynalazł sposób wsadzania zębów porcellanowych?

w St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.